

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Факультет природничих наук
Кафедра біології та фізичної реабілітації**

Затверджено на засіданні кафедри біології та
фізичної реабілітації

в.о.зав.каф. П.І. Горлов
протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва освітнього компонента <i>Нормативний/вибірковий</i>	Фізична реабілітація при захворюваннях опорно-рухового апарату з навчальною практикою. (ОК 25) Обов'язковий
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	091 Біологія та біохімія
Освітня програма	Біологія людини та фізична реабілітація.
Рік викладання	2025-2026н.р.
Семестр	IV семестр
Викладач	Ковальчук О.В. , старший викладач кафедри біології та фізичної реабілітації
Профайл викладача	https://pn.mdpu.org.ua/kovalchuk-oksana-volodymyrivna/
E-mail:	biofizreab@mspu.edu.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4973
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького; пошту; месенджери

АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Фізична реабілітація при захворюваннях опорно-рухового апарату з навчальною практикою» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про анатомо-фізіологічні особливості опорно-рухового апарату, механізми розвитку його патологій, а також набуття практичних умінь застосування засобів фізичної терапії та ерготерапії для відновлення рухових функцій. У межах курсу

розглядаються сучасні підходи до реабілітації при травмах, дегенеративно-дистрофічних захворюваннях, порушеннях постави, післяопераційних станах, а також принципи профілактики ускладнень і повторних ушкоджень. Особлива увага приділяється оцінці функціонального стану опорно-рухового апарату, підбору адекватних фізичних навантажень, індивідуалізації реабілітаційних програм з урахуванням вікових, біомеханічних і клінічних особливостей пацієнтів. Навчальна практика забезпечує закріплення теоретичних знань у реальних або змодельованих умовах, формує навички професійної комунікації, роботи в мультидисциплінарній команді, дотримання принципів біоетики, безпеки та професійної відповідальності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою освітнього компонента є формування у здобувачів системи знань про етіологію, патогенез і клінічні прояви захворювань опорно-рухового апарату, а також розвиток практичних умінь і навичок застосування засобів фізичної терапії та ерготерапії для відновлення рухових функцій, підвищення функціональних можливостей організму та покращення якості життя пацієнтів з урахуванням індивідуальних, вікових і клінічних особливостей.

Завдання освітнього компонента

- сформувати знання про анатоμο-фізіологічні та біомеханічні основи функціонування опорно-рухового апарату;
- забезпечити розуміння етіології, патогенезу та клінічних проявів основних захворювань і травм опорно-рухової системи;
- сформувати вміння оцінювати функціональний стан опорно-рухового апарату (рухливість суглобів, м'язова сила, координація, постава);
- навчити визначати показання та протипоказання до застосування засобів фізичної терапії;
- сформувати навички підбору та обґрунтування фізичних вправ і реабілітаційних методик залежно від нозології та стадії захворювання;
- навчити складати індивідуальні програми фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах опорно-рухового апарату;
- сформувати вміння контролювати інтенсивність фізичних навантажень та оцінювати ефективність реабілітаційних заходів;
- розвинути навички застосування засобів ерготерапії для відновлення повсякденної активності пацієнтів;
- сформувати здатність до індивідуалізації реабілітаційних програм з урахуванням вікових, біомеханічних і психофізіологічних особливостей;
- забезпечити набуття практичних навичок під час навчальної практики (проведення занять, комунікація з пацієнтом, ведення документації);
- сформувати навички дотримання принципів біоетики, біобезпеки та професійної відповідальності;
- розвинути здатність до аналізу результатів реабілітації та корекції програм.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

К. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає

застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК13. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування, нетрадиційних способів оздоровлення.

ФК14. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці корекційно-реабілітаційної роботи.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

РН09. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.

РН25. Організувати та на високому методичному рівні виконувати дослідження функціонування різних систем організму людини.

РН27. Застосовувати знання принципів організації різних реабілітаційних заходів у практиці корекційно-реабілітаційної роботи.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Ефективна комунікація

Емоційний інтелект

Здатність розв'язувати проблеми

Управління проектами

Лідерство

Адаптивність

Креативність

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Якісна освіта

Гендерна рівність

Зменшення нерівності

Міцне здоров'я

ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	Загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин Денна форма	105	34	16	55
Кількість годин Заочна форма				

Підсумкова форма контролю –екзамен.

ПОЛІТИКА

Під час занять вітається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи в різних галузях психологічної практики, дотримується

студентоцентризований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

Завдання викладач надає наприкінці заняття, а також висвітлює на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій.

При опануванні курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Роботи повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою незарахування роботи викладачем. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач повинен повторно виконати роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, сервіс центру дистанційних освітніх технологій).

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем	Кількість годин денна форма				Кількість годин заочна форма				Рекомендована література
	л	пр	ср	всього	л	пр	ср	всього	
БЛОК 1. Фізична реабілітація при деформаціях та вроджених патологіях опорно-рухового апарату									
Тема 1. Фізична реабілітація при дефектах постави	2	1	4	7					3, 4, 5, 6,9,12
Тема 2. Фізична реабілітація при сколіозах	2	1	4	7					3, 4, 5, 6,9,12
Тема 3. Фізична реабілітація при плоскостопості	2	1	4	7					3, 4, 5, 6,9,12
Тема 4. Фізична реабілітація при дисплазії кульшового суглоба	4	1	5	10					1, 3, 4, 5, 6, 7,9,12
Тема 5. Фізична реабілітація при вродженій клишоногості	2	1	4	7					1, 3, 4, 5, 6, 7, 9,12
Тема 6. Фізична реабілітація при вродженій м'язовій кривошії	4	2	4	10					3, 4, 5, 6,9,12
Тема 7. Фізична реабілітація при артрогрипозі	2	1	4	7					1, 3, 4, 5, 6, 7, 9,12
БЛОК 2. Фізична реабілітація при дистрофічних, запальних та дегенеративних захворюваннях опорно-рухового апарату									

Тема 8. Фізична реабілітація при остеохондропатіях і остеопорозах	4	2	5	11					1, 3, 4, 5, 6,9,12
Тема 9. Фізична реабілітація при артритах	2	2	5	9					2, 3, 5, 6,9,12
Тема 10. Фізична реабілітація при остеоартрозах	2	1	5	8					3, 4, 5, 6,9,12
Тема 11. Фізична реабілітація при остеохондрозах	2	1	5	8					2, 3, 4, 5,9,12
Тема 12. Фізична реабілітація при травмах опорно-рухового апарату	6	2	6	14					1, 3, 4, 5, 6,9,12
Разом	34	16	55	105					

БЛОК 1. Фізична реабілітація при деформаціях та вроджених патологіях опорно-рухового апарату.

Тема 1. Фізична реабілітація при дефектах постави.

Роль фізичної реабілітації при дефектах постави. Методики лікувальної фізкультури при різних видах дефектах постави. Комплекси ЛФК при сколіотичній поставі. Комплекси ЛФК при кіфотичній поставі. Комплекси ЛФК при кіфо-лордотичній поставі. Комплекси ЛФК при лордотичній поставі. Комплекси ЛФК при сутулості. Комплекси ЛФК при плоскій спині. Застосування лікувального масажу при дефектах постави. Фізіотерапія як допоміжний метод при лікуванні дефектів постави. Ортопедичне лікування при дефектах постави. Профілактика порушення постави. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 2. Фізична реабілітація при сколіозах.

Етапи фізичної реабілітації при сколіозах. Місце лікувальної фізкультури в комплексі фізичної реабілітації хворих із сколіозами. Методики та комплекси статичних, динамічних і дихальних вправ при сколіозах. Спеціальні коригуючі вправи при сколіозах в залежності від його ступеня. Витяжіння хребта. Лікувальне плавання при сколіозах, методика і принципи. Комплекси коригуючої гімнастики при сколіозах I-III ступенів. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 3. Фізична реабілітація при плоскостопості.

Завдання лікувальної фізкультури при корекції плоскостопості. Методики ЛФК на ввідному, основному та заключному періодах реабілітації при плоскостопості. Спеціальні вправи при плоскостопості в положеннях лежачи, сидячи, стоячи і при ходьбі. Лікувальний масаж при плоскостопості. Фізіотерапія при плоскостопості. Ортопедична корекція при плоскостопості. Профілактичні засоби при плоскостопості. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 4. Фізична реабілітація при дисплазії кульшового суглоба.

Лікування положенням: методика широкого сповивання та застосування профілактичних штанців. Комплекс вправ лікувальної гімнастики при дисплазії кульшового суглоба. Масаж при дисплазії кульшового суглоба. Фізіотерапевтичні засоби при дисплазії кульшового суглоба. Застосування різних апаратів та пристроїв при вивиху кульшового суглобу. Реабілітація дітей після консервативного лікування вродженого вивиху стегна: фізичні

вправи, катання на велосипеді, плавання. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 5. Фізична реабілітація при вродженій клишоногості.

Консервативні методи лікування клишоногості. Корируюча гімнастика при клишоногості. Спеціальна методика масажу при клишоногості. Фізіотерапевтичні процедури при клишоногості. Кориговане положення бинтуванням. Метод етапних гіпсових пов'язок. Мануальна терапія в комплексному лікуванні дітей з вродженою клишоногістю. Профілактика «хибною» ходи і порушень постави. Ортопедичне взуття. Особливості фізичної реабілітації після хірургічного втручання при клишоногості. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 6. Фізична реабілітація при вродженій м'язовій кривошії.

Лікувальна фізкультура при вродженій м'язовій кривошії. Комплекс пасивних і рефлекторних вправ для новонароджених і дітей грудного віку при вродженій м'язовій кривошії. Комплекс вправ сіяч і стоячи у більш старшому віці. Спеціальні вправи для занять у басейні при вродженій м'язовій кривошії. Лікувальний масаж при вродженій м'язовій кривошії. Корекція положенням. Фізіотерапія при вродженій м'язовій кривошії. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 7. Фізична реабілітація при артрогрипозі.

Основні принципи лікування і реабілітації хворих на артрогрипоз. ЛФК при артрогрипозі. Усунення контрактур і деформації суглобів на рівні верхніх і нижніх кінцівок. Пасивна та активна коригуюча гімнастика. Лікування кокситними пов'язками та клеоловими витягами. Мобілізація суглобів. Механотерапія. Лікувальний масаж при артрогрипозі. Електростимуляція м'язів при артрогрипозі. Попередження розвитку рецидивів згинальних та розгинальних контрактур. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

БЛОК 2 Фізична реабілітація при дистрофічних, запальних та дегенеративних захворюваннях опорно-рухового апарату.

Тема 8. Фізична реабілітація при остеохондропатіях і остеопорозах.

Загальні принципи лікування та фізичної реабілітації хворих на остеохондропатії. Фізіотерапія при остеохондропатіях. Фізіотерапевтичні процедури при остеопорозі. Лікувальний масаж при остеопорозі. Лікувальна фізкультура при остеопорозі. Комплекс фізичних вправ при встановленому остеопорозі. Ортопедична терапія при остеопорозі. Профілактика остеопорозу засобами здорового способу життя. Дієтотерапія при остеопорозі. Гормонотерапія. Руховий режим при старінні. Ортопедичний режим. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 9. Фізична реабілітація при артритях

Основні підходи до немедикаментозного і відновного лікування артритів. Лікувальна фізкультура найважливіший компонент лікування артритів не залежно від етіологічних факторів. Задач ЛФК в під гострому та хронічному періодах перебігу хвороби. Засоби та форми ЛФК при артритях. Лікування положенням. Механотерапія при артритях. Метод тракційної терапії. Лікувальна гімнастика в басейні при артритях. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 10. Фізична реабілітація при остеоартрозах.

Періоди фізичної реабілітації при остеоартрозі. ЛФК у перший і другий лікарняний періоди: завдання, форми, засоби. ЛФК у після лікарняному періоді реабілітації при остеоартрозі. Методика лікувальної гімнастики при коксартрозі. Методика лікувальної гімнастики при

гонартрози. Постізометрична релаксація при остеоартрози. Тракційне лікування при остеоартрози. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 11. Фізична реабілітація при остеохондрозах.

Поняття остеохондрозу. Етіологія остеохондрозу. Етапи розвитку остеохондрозу. Клінічна картина остеохондрозу. Стадії захворювання. Клінічні синдроми в залежності від локалізації патологічного процесу при остеохондрозі. Ступені функціональної недостатності хребта. Рефлексотерапія та мануальна терапія при остеохондрозі. Методи фізіотерапії при остеохондрозі. Особливості методики лікувального класичного та сегментарного масажу при остеохондрозі. Методи профілактики остеохондрозу на рівні шийних та поперекових хребців. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

Тема 12. Фізична реабілітація при травмах опорно-рухового апарату.

Переломи ключиці, лопатки, проксимальної частин плечової кістки, променевої, ліктьової кістки, кісток п'ястка, зап'ястка та флангів пальців; вивихи кісток верхньої кінцівки: діагностика, локалізація, клінічна картина. Механізм переломів кісток верхньої кінцівки. Переломи стегнової, тазових кісток, кісток гомілки і стопи; вивихи стегна; пошкодження мениска, хрестоподібних і бічних зв'язок, забої колінного суглобу: діагностика, локалізація, клінічна картина. Механізм переломів кісток нижньої кінцівки та ушкоджень суглобів. Травми хребта: види травм, діагностика, локалізація, клінічна картина. Механізм травм хребта. Лікувальна іммобілізація при травмах хребта. Принципи фізичної реабілітації в залежності від періодів перебігу травматичної хвороби. Фізіотерапевтичне лікування, масаж та лікувальна гімнастика при травмах хребта на лікарняному та постлікарняному періоді. Письмові відповіді на питання. Виконання творчого завдання.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Виконання творчого завдання: підготовка есе за темами для виконання творчого завдання
2	Виконання творчого завдання: підготовка реферату за темами для виконання творчого завдання
3	Виконання творчого завдання: підготовка презентацій, за темами для виконання творчого завдання

Докладний опис завдань для самостійної роботи представлений на сайті ЦОДТ.

На основі знань, вмінь та навичок, одержаних під час вивчення курсу підготувати реферативний огляд сучасної наукової літератури по запропонованим темам. Оцінювання творчого завдання відбувається після прилюдного захисту есе, реферату або презентації з використанням мультимедійної презентації.

Орієнтовний перелік тем для виконання творчого завдання

Теми есе

(рефлексивні, аналітичні)

1. Роль фізичної реабілітації у відновленні функцій опорно-рухового апарату
2. Значення рухової активності у профілактиці захворювань ОРА
3. Біомеханіка рухів і її значення у реабілітації
4. Індивідуалізація реабілітаційних програм: необхідність і підходи
5. Вплив способу життя на стан опорно-рухової системи
6. Роль мотивації пацієнта у відновленні рухових функцій
7. Психологічні аспекти реабілітації після травм
8. Фізична реабілітація як складова якості життя людини

9. Профілактика порушень постави у сучасних умовах
10. Етичні аспекти роботи реабілітолога з пацієнтами
11. Вплив гіподинамії на опорно-руховий апарат
12. Реабілітація як міждисциплінарний процес
13. Відновлення рухової активності як фактор соціальної адаптації
14. Роль фізичних вправ у запобіганні травмам
15. Значення ранньої реабілітації після ушкоджень

Теми для рефератів

(теоретико-аналітичні)

1. Анатомо-фізіологічні основи функціонування опорно-рухового апарату
2. Біомеханічні принципи рухової діяльності
3. Класифікація захворювань опорно-рухового апарату
4. Фізична терапія при травмах кісток і суглобів
5. Реабілітація після переломів
6. Фізична терапія при остеохондрозі
7. Реабілітація при артритих та артрозах
8. Порушення постави та методи їх корекції
9. Сколіоз: причини, профілактика, реабілітація
10. Фізична терапія при плоскостопості
11. Роль м'язової системи у підтриманні постави
12. Методи оцінки функціонального стану ОРА
13. Показання та протипоказання до фізичних вправ
14. Основи кінезіотерапії
15. Використання масажу у реабілітації
16. Засоби фізичної реабілітації при захворюваннях ОРА
17. Відновлення після оперативних втручань
18. Ерготерапія при ураженнях опорно-рухового апарату
19. Доказова медицина у фізичній реабілітації
20. Профілактика травматизму

Теми для презентацій

(практико-орієнтовані)

1. Комплекс вправ для профілактики порушень постави
2. Вправи для зміцнення м'язів спини
3. Реабілітація після переломів (етапи та вправи)
4. Фізична терапія при остеохондрозі (практичний підхід)
5. Комплекс вправ при сколіозі
6. Оцінка рухливості суглобів (практичні методи)
7. Вправи для відновлення після травм
8. Профілактика травм у повсякденному житті
9. Основи кінезіотерапії (з прикладами)
10. Масаж як засіб реабілітації
11. Ерготерапія у відновленні рухових функцій
12. Аналіз помилок при виконанні вправ
13. Контроль навантаження під час занять
14. Реабілітація при артрозах (комплекс вправ)
15. Вправи для розвитку координації рухів
16. Самоконтроль під час фізичних навантажень
17. Реабілітація після операцій на суглобах
18. Використання допоміжних засобів (ортези, биндажі)
19. Складання індивідуальної програми реабілітації
20. Вплив фізичних вправ на функціональний стан ОРА

Питання до підсумкового контролю

1. Поняття фізичної реабілітації при захворюваннях опорно-рухового апарату
2. Мета, завдання та принципи фізичної терапії
3. Анатомо-фізіологічні особливості опорно-рухового апарату
4. Біомеханічні основи рухової діяльності
5. Класифікація захворювань опорно-рухового апарату
6. Основні причини травм та захворювань ОРА
7. Засоби фізичної реабілітації та їх характеристика
8. Роль фізичних вправ у відновленні функцій організму
9. Вплив фізичних вправ на м'язову систему
10. Вплив фізичних вправ на суглоби та зв'язковий апарат
11. Механізми відновлення після травм
12. Поняття про рухливість, силу та координацію
13. Фізіологічні основи дозування навантаження
14. Роль м'язового тону у підтриманні постави
15. Методи оцінки функціонального стану ОРА
16. Оцінка рухливості суглобів
17. Оцінка м'язової сили
18. Визначення порушень постави
19. Функціональні проби та їх значення
20. Самоконтроль і контроль стану пацієнта
21. Фізична терапія при переломах (етапи реабілітації)
22. Реабілітація після травм суглобів
23. Фізична терапія при остеохондрозі
24. Реабілітація при артритих
25. Реабілітація при артрозах
26. Фізична терапія при сколіозі
27. Фізична терапія при порушеннях постави
28. Реабілітація при плоскостопості
29. Відновлення після оперативних втручань
30. Показання до застосування фізичних вправ
31. Протипоказання до фізичних навантажень
32. Принципи складання індивідуальних програм
33. Дозування фізичних навантажень
34. Контроль інтенсивності вправ
35. Організація занять з фізичної терапії
36. Основи кінезіотерапії
37. Роль масажу у реабілітації
38. Основи ерготерапії
39. Скласти програму реабілітації після перелому
40. Обґрунтувати вибір вправ при остеохондрозі
41. Оцінити функціональний стан пацієнта
42. Визначити протипоказання до навантаження
43. Проаналізувати помилки у виконанні вправ
44. Запропонувати комплекс вправ при порушенні постави
45. Скласти план реабілітації при сколіозі
46. Обґрунтувати індивідуалізацію навантаження
47. Оцінити ефективність реабілітаційної програми
48. Запропонувати заходи профілактики травматизму

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
<p>РН09. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.</p>	<p>Проблемно-орієнтоване навчання (PBL) — аналіз етичних дилем (конфіденційність, інформована згода, ризики для пацієнта): Case-study (клінічні ситуації) — розбір порушень біобезпеки/етики; Ситуаційне моделювання (simulation) — дії при інфекційних ризиках, аварійних ситуаціях; Інструктаж і тренінги — робота з біоматеріалами, ЗІЗ, санітарні правила; Дискусії та дебати — етичні конфлікти у професійній діяльності; Метод проєктів — розробка протоколів біобезпеки/етичних стандартів; Самостійна робота — опрацювання нормативних документів.</p>	<p>Поточний контроль: лекції (вступ до біоетики та біобезпеки), практичні заняття (відпрацювання алгоритмів) лабораторні роботи (з дотриманням правил безпеки), тренінги/інструктажі семінари-дискусії, індивідуальні та групові проєкти, самостійна робота, тестування (норми біобезпеки, етичні принципи), усне опитування аналіз ситуаційних задач, оцінка виконання практичних навичок (робота із ЗІЗ, алгоритми дій), чек-листи дотримання безпеки. Підсумковий контроль: екзамен</p>
<p>ПР25. Організувати та на високому методичному рівні виконувати дослідження функціонування різних систем організму людини.</p>	<p>Проблемно-орієнтоване навчання (PBL) — постановка дослідницьких задач; Дослідницький метод — проведення функціональних вимірювань (ЧСС, АТ, ROM, сила); Case-study — аналіз клінічних ситуацій і вибір методів дослідження; Демонстраційно-практичний метод — показ технік вимірювання; Метод проєктів — розробка міні-дослідження; Навчальна практика — виконання досліджень у реальних/наближених умовах; Самостійна робота — обробка та інтерпретація даних.</p>	<p>Поточний контроль: Лекції (методологія досліджень, показники), практичні заняття (виконання вимірювань), лабораторні роботи (функціональна діагностика), навчальна практика (ключова форма!), індивідуальні завдання (міні-дослідження), групові проєкти, консультації, тестування (методи дослідження), усне опитування, оцінка практичних навичок (вимірювання, техніка), аналіз результатів дослідження, виконання індивідуальних завдань, чек-листи правильності виконання процедур. Підсумковий контроль: екзамен</p>

<p>РН27. Застосовувати знання принципів організації різних реабілітаційних заходів у практиці корекційно-реабілітаційної роботи..</p>	<p>пояснювально-ілюстративний (лекції з використанням схем розвитку, відеоматеріалів); проблемно-орієнтоване навчання (аналіз вікових особливостей та психофізіологічних станів); кейс-метод (розбір ситуацій розвитку дітей, підлітків, дорослих, пацієнтів у реабілітації); інтерактивні методи (дискусії, робота в малих групах); дослідницький метод (аналіз психофізіологічних показників); самостійна робота (опрацювання наукових джерел, підготовка повідомлень).</p>	<p>Поточний контроль: (усне опитування, тестування); оцінювання практичних занять; аналіз та захист кейсів; модульний контроль; індивідуальні завдання/реферати; тестові завдання; ситуаційні задачі (вікові та психофізіологічні особливості); презентації та доповіді; аналітичні звіти; Підсумковий екзаме (теоретичний + практичний блок)</p>
--	---	---

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, заліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

Бально - накопичувальна система здобувача з освітнього компонента

Види навчальної діяльності, які підлягають оцінюванню		Блок 1	Блок 2
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Опрацювання теоретичного матеріалу.	5	
	Виконання практичної роботи.	10	
	Виконання практико - орієнтованого завдання	15	
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Виконання творчого завдання: підготовка есе за темами для виконання творчого завдання	5	
	Виконання творчого завдання: підготовка реферату за темами для виконання творчого завдання	10	
	Виконання творчого завдання: підготовка презентацій, за темами для виконання творчого завдання	15	
	Підсумковий контроль: екзамен (максимальний бал – 40)		
Загальний бал (максимальний бал – 100)			

Оцінювання видів навчальної діяльності

	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Вид навчальної діяльності	<p>Максимально 5 балів:</p> <p>5 балів – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактам та відомостями.</p> <p>4 бали – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>3 бали – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-</p>

	<p>наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>2-1 бали – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p> <p>0 балів – завдання не виконано</p>
Виконання практичної роботи.	<p>Максимально 10 балів:</p> <p>Робота на практичному занятті комплексно оцінюється викладачем, враховуючі такі критерії: правильність оформлення протоколу, правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів тощо. Практичне завдання складається з теоретичних питань, виконання практичних завдань, контрольного тестування в кінці кожної теми.</p> <p>8-10 балів – відповідь або завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми.</p> <p>5-7 балів – відповідь і завдання – повні, але з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. Студент вільно володіє вивченим матеріалом, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультації викладача.</p> <p>4 бали – відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими огріхами. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно.</p> <p>3 бали – відповідь і завдання відзначаються наявністю фрагментарності виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички.</p> <p>2-1 бали – відповідь і завдання відзначаються високою фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Теоретичний зміст курсу засвоєно частково, необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.</p>
Виконання практико - орієнтованого завдання	<p>Максимально 15 балів:</p> <p>14-15 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>12-13 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний</p>

	<p>для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>10-11 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов не вдається</p> <p>8-9 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>6-7 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>4-5 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано</p> <p>0-3 бали - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані</p>
--	---

Критерії оцінювання творчого завдання (есе)

	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Повнота розкриття питання	1
2	Логіка викладення, культура мовлення, впевненість, емоційність та аргументованість.	1
3	Використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо).	1
4	Аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.	2
Разом		5

Критерії оцінювання творчого завдання (реферат)

Критерії оцінювання	Кількість балів
---------------------	-----------------

Реферат повністю не відповідає вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту. Зміст роботи не відповідає заданій тематиці.	1
Реферат повністю не відповідає вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту. Частково оригінальна робота. Проблема, поставлена в роботі не розкрита. Робота частково пов'язана з заданою тематикою.	2
Реферат повністю не відповідає вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту. Частково оригінальна робота. Проблема, поставлена в роботі не розкрита.	3
Реферат частково відповідає вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту. Проблема, поставлена в рефераті не розкрита. Частково оригінальна робота.	4
Завдання виконане поверхнево. Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є граматичні та лексичні помилки. Частково оригінальна робота.	5
Завдання виконане частково. Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається частково, не в повному об'ємі; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є граматичні та лексичні помилки.	6
Завдання виконане майже повністю. Стиль виконання – евристичний (відтворення відомостей з елементами власних суджень). Реферат має обсяг більше 12 сторінок основного тексту; проблема, яку в ньому розглянуто, викладена майже повно, послідовно, логічна, але містить певні помилки. Оригінальність роботи. Використання новітніх джерел літератури. Список використаної наукової літератури нараховує більше 6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії. Виголошення усної доповіді відповідає всім правилам риторики, але присутні огріхи (граматичні, лексичні, фонетичні помилки, неправильне наголошування, тощо).	7
Завдання виконане повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Реферат має обсяг більше 14 сторінок основного тексту; проблема, яку в ньому розглянуто, викладена майже повно, послідовно, логічна. Оригінальність. Використання новітніх джерел літератури. Список використаної наукової літератури нараховує більше 8 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії. Виголошення усної доповіді відповідає всім правилам риторики, але присутні незначні помилки.	8
Завдання виконане повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Використання новітніх джерел літератури. Стиль виконання – пошуковий. Реферат має обсяг більше 16 сторінок основного тексту; проблема, яку в ньому розглянуто, викладена повно, послідовно, логічна. Оригінальність. Використання новітніх джерел літератури. Список використаної наукової літератури нараховує більше 10 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії; Виражений творчий підхід у роботі над виконанням завдання. Стиль виконання – творчий. Виголошення усної доповіді відповідає всім правилам риторики, але присутні незначні помилки.	9

Завдання виконане повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Реферат має обсяг більше 18 сторінок основного тексту; проблема, яку в ньому розглянуто, викладена повно, послідовно, логічна. Оригінальність. Використання новітніх джерел літератури. Список використаної наукової літератури нараховує більше 10 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії; Виражений творчий підхід у роботі над виконанням завдання. Стиль виконання – творчий. Виголошення усної доповіді відповідає всім правилам риторики, без граматичних та лексичних помилок.	10
---	----

Критерії оцінювання презентації

(творчого завдання у вигляді презентації PowerPoint)

При оцінці презентації враховуються такі позиції:

1. Зміст

- Розкрито всі аспекти теми
- Матеріал викладений у доступній формі
- Слайди розташовані в логічній послідовності
- Заключний слайд із висновками
- Бібліографія з перерахуванням всіх використаних ресурсів

2. Елементи оформлення

- Зміна слайдів
- Дизайн
- Анімація: стандартні, установка ефектів при зміні слайдів
- Графіки, діаграми, малюнки

3. Елементи творчості

- Оригінальність і винахідливі приклади

	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Презентація має задовольняти всім критеріям нижчого рівня і одному або двом таким: відображає глибокий пошук при дослідженні та застосування навичок мислення високого рівня; показує явне поглиблення та розуміння теми; притягує увагу аудиторії.	5
2	У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю	10

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є письмовий **екзамен**, на його складання надається 40 балів. Екзамен включає 2 теоретичні питання (максимально оцінюються в 20 балів) та 10 тестових завдань (по 2 бали за вірну відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	відмінно	9-10	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	добре	8	33-35
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	добре	6-7	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	задовільно	5	27-29
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	задовільно	3-4	24-26
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на</p>	Не зараховано (з	0-1	1-20

питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)		
--	---	--	--

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

АНОТАЦІЯ

Навчальна практика з освітнього компонента «Фізична реабілітація при захворюваннях опорно-рухового апарату» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок дослідження функціонального стану опорно-рухового апарату та інших систем організму людини, а також застосування засобів фізичної терапії у процесі реабілітації. У межах практики студенти виконують функціональні вимірювання (рухливість суглобів, м'язова сила, координація, показники серцево-судинної та дихальної систем), аналізують отримані результати, інтерпретують їх та використовують для обґрунтування індивідуальних реабілітаційних програм. Особлива увага приділяється організації досліджень, дотриманню методичних вимог, біоетики, біобезпеки та професійної відповідальності. Практика забезпечує інтеграцію теоретичних знань із реальними або змодельованими професійними ситуаціями, формує навички дослідницької діяльності та прийняття обґрунтованих рішень у сфері фізичної реабілітації.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики є формування у здобувачів здатності організувати та на високому методичному рівні виконувати дослідження функціонального стану опорно-рухового апарату та інших систем організму людини, аналізувати та інтерпретувати отримані результати, а також застосовувати їх для планування та реалізації індивідуальних програм фізичної реабілітації з урахуванням клінічних, вікових і біомеханічних особливостей.

Завдання навчальної практики

- закріпити теоретичні знання щодо анатоμο-фізіологічних і біомеханічних основ функціонування опорно-рухового апарату;
- сформувавши навички організації та проведення досліджень функціонального стану (рухливість суглобів, м'язова сила, постава, координація);
- навчити застосовувати методи оцінки показників серцево-судинної та дихальної систем у процесі реабілітації;
- сформувавши вміння обирати адекватні методи дослідження залежно від стану пацієнта;
- навчити правильно виконувати вимірювання та фіксувати результати;
- сформувавши навички аналізу та інтерпретації отриманих даних;
- розвинути здатність обґрунтовувати вибір засобів фізичної терапії на основі результатів дослідження;
- навчити складати та коригувати індивідуальні програми фізичної реабілітації;
- сформувавши навички контролю ефективності реабілітаційних заходів;
- забезпечити дотримання принципів біоетики, біобезпеки та професійної відповідальності під час досліджень;
- розвинути навички ведення документації (щоденник практики, протоколи досліджень, звіт);
- сформувавши здатність до самостійної та командної роботи під час виконання дослідницьких завдань.

Бази проходження практики.

Бази проходження навчальної практики визначаються на початку навчального року, укладаються договори (угоди) з організаціями, установами і визначається термін проходження.

ОБСЯГ ПРАКТИКИ

Вид заняття	Загальна кількість годин	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	45	20	25

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З МЕТОДИКИ І ТЕХНІКИ МАСАЖУ

СТРУКТУРА ПРАКТИКИ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
7	Тема 1. Вступ, безпека та організація роботи.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (5 год.)	1-5	1. Ознайомитися зі структурою бази практики (відділення, обладнання, функції персоналу);		впродовж першого дня практики

				<p>2. Вивчити правила техніки безпеки та біобезпеки;</p> <p>3. Скласти чек-лист безпечної роботи реабілітолога (не менше 8–10 пунктів);</p> <p>4. Описати алгоритм дій у разі небезпечної ситуації (травма, погіршення стану);</p> <p>5. Коротко охарактеризувати базу практики (1 стор.).</p>		
9	<p>Тема 2. Функціональна діагностика.</p>	<p>Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (5 год.)</p>	1-7	<p>1. Провести вимірювання у 2–3 осіб: частоти серцевих скорочень (ЧСС); артеріального тиску (АТ); частоти дихання;</p> <p>2. Оцінити рухливість 2–3 суглобів (ROM);</p> <p>3. Провести оцінку м'язової сили (за шкалою); занести дані у таблицю;</p> <p>4. Зробити висновок про</p>		<p>впродовж другого дня практики</p>

				функціональн ий стан.	
10	Тема 3. Засоби фізичної реабілітації	Практичне заняття (5 год) Самостійна робота (5 год.)	1-12	1.Підібрати комплекс з 6–8 вправ для ОРА; 2.Описати техніку виконання кожної вправи; 3.Визначити дозування (повторення, підходи); 4.Виконати 2–3 дихальні вправи; 5.Обґрунтувати вибір вправ (коротко).	впродовж третього дня практики
10	Тема 4. Складання реабілітаційної програми	Практичне заняття — (5 год.) Самостійна робота – (5 год).	1-12	1.Проаналізувати умовного пацієнта (наприклад: порушення постави / травма); 2.Визначити основні проблеми; 3.Скласти індивідуальну програму реабілітації (таблиця: мета – вправи – дозування); 4.Визначити протипоказання; 5.Обґрунтувати вибір методів.	впродовж четвертого дня практики
9	Тема 5. Контроль ефективності та підсумок.	Практичне заняття — (4 год).	1-7,12	1.Повторно оцінити функціональні показники;	впродовж п'ятого дня практики

	Оформлення документації	Самостійна робота – (5 год).		2.Порівняти результати «до/після»; 3.Зробити аналіз ефективності вправ; 4.Визначити, що потрібно змінити у програмі; 5.Підготувати коротку презентацію (5–7 слайдів) або усний звіт; 6.Оформити щоденник практики та висновки.		
--	-------------------------	------------------------------	--	--	--	--

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента	
Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):	
Підготувати доклад на тему: Методи оцінки функціонального стану опорно-рухового апарату та їх роль у плануванні фізичної реабілітації.	5
Підготувати доклад на тему: Організація та проведення досліджень функціонування систем організму у практиці фізичної реабілітації.	5
Розробити фізичні вправи на відновлення функціонального стану опорно-рухового апарату при порушеннях постави	10
Розробити комплексну програму фізичної реабілітації після травм опорно-рухового апарату	10
Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):	
Характеристика, методика проведення та норми показників при оцінці рухливості суглобів (ROM) опорно-рухового апарату. (зняти відео проведення вимірювань (2–3 хв))	10
Характеристика, методика проведення та норми показників при оцінці м'язової сили опорно-рухового апарату. (зняти відео проведення тестування (2–3 хв))	10
Характеристика, методика проведення та норми показників при проведенні функціональних проб на дослідження стану опорно-рухового апарату. (зняти відео)	10
Підсумковий контроль: Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30);	

Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30)
Виконання індивідуального завдання(максимальний сумарний бал – 30)
Участь у груповому звіті (максимальний бал – 10)
Загальний бал (максимальний бал – 100)

Оцінювання окремих видів робіт

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Презентації	<p>Максимально 10 балів:</p> <p>9-10 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний використовувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>8 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний використовувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>6-7 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ.</p> <p>5 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>3-4 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>2-3 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною</p>

	<p>інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано</p> <p>0-1 балів - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані</p>
Доповідь	<p>Максимально – 5 балів</p> <p>5 балів - дано повну правильну відповідь, на підставі вивчених теорій, концепцій, законів, ідей тощо; матеріал усвідомлено, викладено в певній логічній послідовності, літературною мовою; відповідь самостійна, У поясненні немає суттєвих помилок.</p> <p>4 бали - дано правильну відповідь на підставі вивчених теорій, концепцій, законів, ідей тощо; матеріал усвідомлено, викладено в певній логічній послідовності, літературною мовою; допустимі 2-3 несуттєві помилки, або деяка неповнота відповіді, неточність у викладенні матеріалу.</p> <p>3 бали - матеріал в основному викладений повно, але при цьому допущені 1-2 грубі помилки (наприклад, невміння застосовувати закони і теорії, правила до пояснення нових фактів); відповідь неповна, хоча і відзначається необхідною глибиною, побудована незв'язно. Робота має деякі неточності.</p> <p>1 бал - відповідь виявляє незнання або нерозуміння значної частини навчального матеріалу; допущені істотні помилки, матеріал викладений незв'язно. Допущені грубі помилки, пояснення побудовані неправильно. Відповідь виявляє повне незнання і нерозуміння основного і істотного в навчальному матеріалі.</p> <p>0 балів – роботу не виконано.</p>
Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)	<p>Максимально 10 балів:</p> <p>9-10 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний використовувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>8 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний використовувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>6-7 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і</p>

	<p>нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ.</p> <p>5 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>3-4 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов</p> <p>2-3 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано</p> <p>0-1 балів - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані</p>
--	---

Вимоги щодо оформлення звітної документації про проходження практики.

Навчальна практика, яка входить до складу інтегрованого освітнього компоненту (дисципліни), оцінюються за 100-бальною шкалою, а рейтинг здобувача вищої освіти з освітнього компоненту визначається як середнє арифметичне який плюсується до загальної оцінки з освітнього компоненту «Основи фізичної реабілітації з навчальною практикою».

Вимоги до звіту.

Звіт має включати такі складові частини:

- титульний аркуш;
- список студентів-виконавців із зазначенням теми індивідуального завдання;
- зміст;
- вступ;
- розділ 1 – Теоретична частина.
- розділ 2 – Практична частина
- розділ 3 - Перелік виконаних індивідуальних завдань
- розділ 4-Розробка реабілітаційної програми за однією з нозологій за вибором студента
- висновки та рекомендації;
- список використаної літератури та джерел.

Звіт оформлюється на листах формату А-4. Шрифт 14, інтервал 1,5. Розмір лівого поля - 20, правого 5-10 мм, зверху й знизу - 20 - 30. Кожний новий розділ звіту треба розпочинати з нової сторінки.

Усі сторінки звіту повинні бути пронумеровані послідовно арабськими цифрами, починаючи з першої сторінки. Нумерація сторінок повинна бути наскрізною від титульного аркуша до останньої сторінки, враховуючи всі рисунки, таблиці та ін.,

розташовані всередині тексту або після нього. На титульному аркуші, що є першою сторінкою, номер не ставлять.

Титульний аркуш повинен вмішувати такі елементи інформації: повну назву ЗВО, повне найменування кафедри, що приймає звіт з навчальної практики; назва звіту (повинна бути написана більш великим шрифтом); список виконавців з підписами.

Зміст починається з нової сторінки. У змісті перелічують назви, що наводяться у звіті, вказують номер сторінок, на яких вони розміщені.

Кожний розділ слід починати з нової сторінки. Підрозділи повинні мати порядкові номери в межах кожного розділу, що складається з номера розділу й підрозділу, розділених крапкою. У кінці номера підрозділу також ставлять крапку.

Назва розділів і підрозділів повинна бути короткою, відповідати змісту і писатися у вигляді назв (у червоний рядок) великими літерами.

Перенесення слів у назвах забороняється. Крапку в кінці назви не ставлять. Відстань між назвами й наступним текстом повинна дорівнювати приблизно 3-5 інтервалам.

При посиланні на літературні джерела наводять порядковий номер використаної літератури у квадратних дужках.

Усі рисунки в звіті повинні бути чіткі й виразні. При оформленні планів та профілів застосовувати рамки для їх відокремлення.

Абрис, журнал, плани і профілі виконуються на окремих листах і розміщуються послідовно одразу після посилання на них у тексті. Нумерація їх рекомендується наскрізна.

Написи слід розміщувати по можливості горизонтально, близько до деталі, до якої вони мають відношення. Розмір шрифту повинен бути не менше половини розміру шрифту у тексті. Кожний рисунок має супроводжуватися змістовним підписом, що розміщується під рисунком поряд з його номером.

Перелік індивідуальних завдань:

1. Аналіз клінічного випадку (case-study)

Завдання:

Проаналізувати умовний або реальний клінічний випадок (порушення постави / остеохондроз / травма ОРА).

Що зробити:

- оцінити функціональний стан (рухливість, м'язова сила, постава);
- визначити основні проблеми;
- запропонувати комплекс вправ;

Результат: опис + програма (2–3 стор.).

2. Проведення функціонального дослідження

Завдання:

Провести дослідження функціонального стану опорно-рухового апарату у 2 осіб.

Що зробити:

- виміряти ROM (2–3 суглоби);
- оцінити м'язову силу;
- зафіксувати результати у таблиці;
- зробити висновки;

Результат: таблиця + аналіз (2 стор.).

3. Розробка індивідуальної реабілітаційної програми

Завдання:

Скласти програму фізичної реабілітації для умовного пацієнта (сколіоз / травма /

гіподинамія).

Що зробити:

- визначити мету реабілітації;
- підібрати вправи;
- прописати дозування;
- обґрунтувати вибір;

Результат: таблиця + пояснення.

4. Оцінка постави та її корекція

Завдання:

Провести оцінку постави у 1–2 осіб.

Що зробити:

- визначити тип порушення;
- описати відхилення;
- запропонувати корекційні вправи;

Результат: опис + комплекс вправ.

5. Розробка комплексу вправ

Завдання:

Розробити комплекс вправ для опорно-рухового апарату.

Що зробити:

- підібрати 8–10 вправ;
- описати техніку;
- визначити дозування;

Результат: комплекс вправ + пояснення.

6. Аналіз ефективності реабілітації

Завдання:

Оцінити ефективність виконаних вправ (умовно або реально).

Що зробити:

- порівняти показники «до/після»;
- проаналізувати зміни;
- зробити висновки;

Результат: аналіз (1–2 стор.).

7. Аналіз помилок у виконанні вправ

Завдання:

Визначити типові помилки при виконанні вправ.

Що зробити:

- описати 5 вправ;
- визначити помилки;
- запропонувати корекцію;

Результат: таблиця.

8. Міні-дослідження (ПР25)

Завдання:

Дослідити вплив фізичних вправ на функціональний стан.

Що зробити:

- провести вимірювання до/після навантаження;
- зафіксувати дані;
- зробити висновки;

Результат: звіт (2–3 стор.).

9. Розробка рекомендацій

Завдання:

Скласти рекомендації щодо профілактики порушень ОРА.

Що зробити:

- визначити фактори ризику;
- запропонувати профілактичні заходи;

Результат: пам'ятка (1–2 стор.).

10. Самоаналіз діяльності

Завдання:

Оцінити власні практичні навички.

Що зробити:

- визначити набуті навички;
- проаналізувати труднощі;
- сформулювати шляхи покращення;

Результат: есе (1–2 стор.).

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Герцик А. М. Створення програм фізичної реабілітації/терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату / Андрій Герцик // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2016. – № 6(56). – С. 37–45.
2. Герцик А. М. Пацієнт як підсистема фізичної реабілітації при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату [Електронний ресурс] / Андрій Герцик, Оксана Тиравська // Спортивна наука України. – 2016. – №3(73).
3. Мурза ВП. Фізична реабілітація: навч. посіб. Київ.: Орлан; 2004. 559 с.
4. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підруч. для студентів вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. – К.: Олімпійська література, 2005. – 471 с.
5. Олекса АП. Ортопедія. Тернопіль: ТДМУ; 2006. 528 с.
6. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Шиян БМ. Теорія і методика фізичного виховання школярів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту. Ч. 1. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан; 2004. 272 с.
8. Clarkson H., Gilevich G. Musculoskeletal Assessment: Joint Range of Motion and Manual Muscle Strength. – Baltimore: Williams and Wilkins, 1989. – 366 p.

9. Kendal F., McCreary E. Muscle Testing and Function. – 4th. – Baltimore: Williams and Wilkins, 1993.
10. Kisner C, Colby LA Therapeutic exercise: foundations and techniques. 6th ed. Philadelphia, PA: F.A. Davis; 2012. 1024 p.
11. Magee D. Orthopedic Physical Assessment. – 3rd ed. – Philadelphia: W.B. Saunders Company, 1997.
12. O'Sullivan S., Schmitz T. Physical Rehabilitation: Assessment and Treatment. – 4th ed. – Philadelphia: F.A. Davis, 2000. 687 p.

Допоміжна література

1. Мухін В. М. Фізична реабілітація в травматології : монографія /В. М. Мухін. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 424 с.
2. Сиренко П. А. Фізична реабілітація рухового апарату в професійному: [монографія] / Сиренко П. А. – Харків : [Нове слово], 2008. – 199 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
2. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича
3. <https://library.ukma.edu.ua> - Наукова бібліотека Національного університету «Києво-могилянська академія»
4. <http://slovopedia.org.ua/29/53392> -0.html - Енциклопедія УСЕ
5. <https://physrehab.org.ua/uk/home/> - Українська Асоціація фізичної терапії
6. <http://sportmedicine.uni-sport.edu.ua/> - Сайт журналу «Спортивна медицина і фізична реабілітація»